

WAT
&
HOE

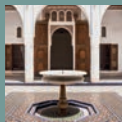
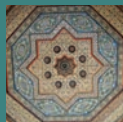
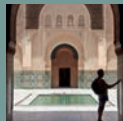
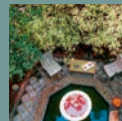
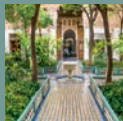
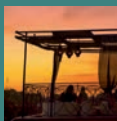
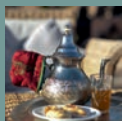
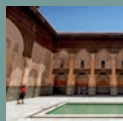
MARRAKECH

REISGIDS

inclusief
kaarten
& INSIDER
TIPS

Inhoud

Over Marrakesh

8-23

Reiswijzer

24-41

Top 10-selectie

42-65

De beste hotspots

66-83

Verken Marrakesh

84-185

INLEIDING

Ervaar waar de stad om draait, voel haar unieke flair. Laat je inspireren door de snelle polsslag van de oude koningsstad.

Restaurantbezoek is een van de grote genoegens van Marrakesh, maar het loont de moeite om kritisch te zijn en goed te plannen. Het aantal echt goede restaurants per wijk is op de vingers van één hand te tellen, dus verwacht niet dat je zomaar op een goed adres stuit.

Prijzen voor een hoofdgerecht zonder drank:

€ minder dan DH 170

€€ DH 170-340

€€€ meer dan DH 340

EEN TAFEL RESERVEREN

Omdat plaatsen in de echt goede restaurants snel vergeven zijn, moet je uit eten gaan vooraf plannen. Wil je in een riad eten, reserveer dan al de avond tevoren of 's ochtends.

HUISELIJK KOKEN

Probeer in elk geval één keer in een riad te eten. Hier wordt gekookt zoals bij families thuis en de kwaliteit is vaak beter dan in menig restaurant. Vele zijn ook open voor niet-gasten, maar reserveer in elk geval een dag van tevoren. Veel riads bieden ook kleinschalige, informele kookworkshops aan.

KIF-KIF ('MEER VAN HETZELFDE')

In veel toeristenrestaurants krijg je een standaardmenu met salade, duivenpastei (gevulde taart), stoofpot, couscous en Marokkaans gebak. Het heeft weinig met de echte Marokkaanse keuken te maken en de meeste menu's blijken een prijzige en onbevredigende eetbelevens.

VEGETARISCH

Marokkaanse salades, die meestal als voorgerecht ('hors d'oeuvre') worden geserveerd, zijn zeer afwisselend en lekker. Toch hebben vegetariërs het niet makkelijk in Marrakesh. Vraag na of de harira (pittige kikkererwtensoup) of couscous au sept légumes (met zeven groenten) zonder vleesbouillon bereid is (zelden het geval). Omeletten en pizza's worden in veel cafés en restaurants vers gemaakt.

Reiswijzer

Voordat je weggaat 26-27

Onderweg naar Marrakesh 28-29

Onderweg in Marrakesh 30-33

Praktische tips 34-41

Voordat je weggaat

REISDOCUMENTEN

EU-burgers en Zwitsers hebben een paspoort nodig dat bij vertrek nog minstens 6 maanden geldig is. Voor hen geldt geen visumplicht. Niet-EU-burgers moeten vooraf informeren bij de Marokkaanse ambassade in Den Haag/Brussel en indien nodig een visum aanvragen. Kinderen hebben een eigen paspoort met foto nodig. Het is aan te raden om je vaccinatiepasje mee te nemen, al zijn er geen verplichte vaccinaties. Als je met je eigen auto komt, heb je je kentekenbewijs, de Carte Grise, de Carte Verte en een bewijs van de aansprakelijkheidsverzekering nodig.

Als je een auto wilt huren, moet je vooraf een internationaal rijbewijs regelen. De minimumleeftijd daarvoor is in Marokko 21 jaar.

REISPERIODE

Marrakesh is het hele jaar door een reisbestemming, met uitzondering van de ondraaglijk hete maanden juli en augustus. Voor de meeste reizigers is de winter met een paar warme dagen warm genoeg. In de bergen en in het winderige Essaouira is het een paar graden kouder. Er valt weinig regen in Marrakesh, maar na een winterse regenbui worden de wegen snel modderig. Informeer voordat je de bergen ingaat of er wegen gesloten zijn wegens sneeuw. Met Kerstmis, Nieuwjaar en Pasen is er van alles te doen en is alles een beetje duurder.

■ Hoogseizoen: 22 december tot 7 januari, maart tot en met mei

■ Laagseizoen: januari tot februari, juni tot en met augustus, november tot 21 december.

TIJD

'De Europeanen hebben de horloges, wij hebben de tijd.' Dat zeggen ze in Marokko. Daarmee bedoelen ze dat je het rustig aan moet doen en niet altijd zo precies en punctueel hoeft te zijn! Onderga het dus gelaten als het concept tijd in Marokko iets anders wordt geïnterpreteerd dan bij ons. In Marokko geldt trouwens Greenwich Meantime (GMT).

Het verschil met de Midden-Europese tijd is min één uur; de zomertijd is hetzelfde als de zomertijd in Europa. De tijd verschuift echter steeds weer tijdens de ramadan, vooral als die in de zomer valt. Zo kan men iets eerder eten.

Top-10 selectie

1 Djemaa el Fna	44-45
2 Medersa Ben Youssef	46-49
3 Jardin Majorelle	50-51
4 Palais de la Bahia	52-53
5 Souks	54-55
6 Tombeaux Saadiens	56-57
7 Koutoubiamoskee	58-59
8 La Mamounia	60-61
9 Musée de Marrakesh	62-63
10 Musée Yves Saint Laurent	64-65

Djemaa el Fna

ACROBATEN EN SLAGENBEZWEERDERS

Eet onder duizenden sterren op een van de meest fascinerende avondmarkten. Als de avondschemering valt, worden er gaslantaarns aangestoken en de rook van ontelbare barbecues vult de lucht. Het plein is een trekpleister voor zowel toeristen als de lokale bevolking en de ontspannen sfeer is al eeuwenlang een karakteristiek kenmerk van de stad. Nergens anders vind je vuurvreters en acrobaten, verhalenvertellers en slangenbezweerders, mobiele tandartsen en waterverkopers als decor voor een van de grootste openluchtrestaurants van de wereld. Geen wonder dat de UNESCO het plein in 2001 uitriep tot een meesterwerk van immaterieel erfgoed van de mensheid.

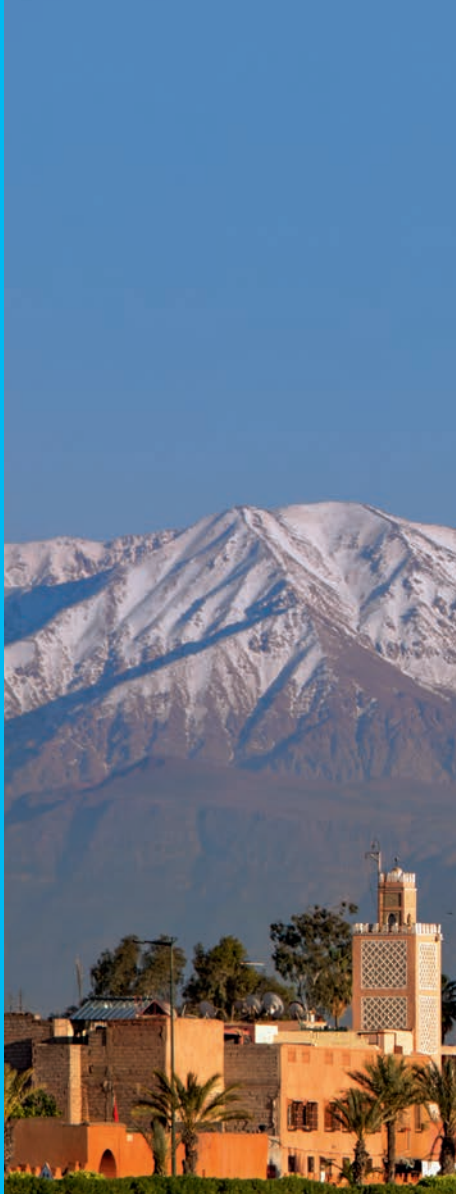
OPENLUCHTFESTIJN

'Welkom in mijn restaurant met airco... met vijf Michelinsterren' mag dan een grapje zijn – je zult geen kelner in livrei tegenkomen – maar de Marokkaanse gerechten uit deze 'gaarkeukens' zijn uniek. Hier vind je alles wat je smaakpapillen wensen: gegrild vlees, gebakken groenten, heerlijke soepen of gewoon sandwiches met gekookt ei.

De beste hotspots

Marrakesh als inspiratie	68-69
Aanval op alle zintuigen	70-71
Koning Mohammed VI	72-73
De Berbers	74-75
Land van God	76-77
Dat ruikt heerlijk!	78-79
De kunstscene bloeit	80-81
Wooncultuur uit 1001 nacht	82-83

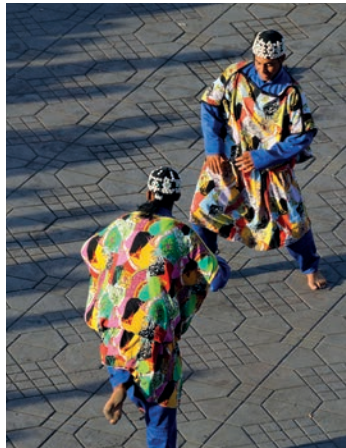

Marrakesh als inspiratie

Als je voor het eerst een voet in de medina van Marrakesh zet, heb je het gevoel dat van deze stad een fascinatie uitgaat waar je niet aan kunt ontsnappen. En je bent in goed gezelschap! Veel kunstenaars en schrijvers uit de hele wereld komen naar de rode Berbermetropool. Ze laten zich inspireren door de felle kleuren en het dynamische leven in de Noord-Afrikaanse stad.

Mocht je Stemmen van Marrakesh (1996) nog niet gelezen hebben, dan wordt het tijd, zo vlak voor je reis naar Marrakesh. Elias Canetti schreef zijn betoverende stadsportret in 1954, en tot op de dag van vandaag heeft het niets aan actualiteit ingeboet. Met oog voor detail schetst de auteur een sfeervol beeld van de stad en haar inwoners. In zijn boek A Year in Marrakech (1988) beschrijft Peter Mayne de Moorse wereld van de mensen die in de Oosterse metropool wonen.

Vooral het licht, maar ook de kleuren van de huizen, de levendige drukte in de steegjes en de felle kleuren van de souks trekken al tientallen jaren talloze kunstenaars aan. Sir Winston Churchill reisde graag naar Marrakesh: de stad inspireerde hem om te schilderen. Rond dezelfde tijd trok ook de Franse schilder Jacques Majorelle naar de Berberstad, kocht een stuk grond en liet er een tuin aanleggen, de huidige Jardin Majorelle. Kleuren en architectuur trokken ook hem op magische wijze aan. Hetzelfde gold voor de Duitse schilder Hans Werner Geerdts, die tot zijn dood in 2013 midden in de medina woonde en de levendige drukte op het plein Djemaa el Fna op zijn foto's vastlegde.

Verken Marrakesh per wijk

Centrale medina

86-103

Zuidelijke medina

104-124

Noordelijke medina

125-141

Ville Nouvelle

142-159

uitstapjes

160-187

Centrale medina

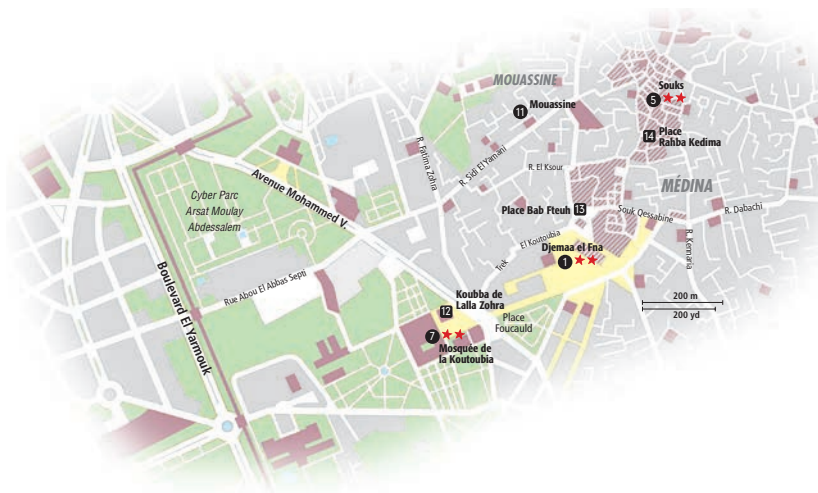
Je merkt het meteen: het grote, onregelmatig gevormde centrale plein Djemaa el Fna is het kloppende hart van de medina. Het is zo oud als de stad zelf en tegenwoordig marktplein en ontspanningsplek van de Marrakchi's.

Het plein en zijn directe omgeving vormen de centrale medina. Die strekt zich zuidelijk uit tot aan de Koutoubiamoskee en noordelijk tot de stegendoorhof van de souks. In dit deel van de stad is het altijd vol mensen en marktcramen, en toeristen lopen de hele dag door af en aan.

Een feest voor de zintuigen

's Avonds is het een drukte van belang op het Djemaa el Fna. Dan verandert het plein met zijn honderden eettentjes in een reusachtig openluchtrestaurant.

Toeristen en lokale bewoners komen naar de plaats waar oeroude verhalen worden verteld en waar de muziek van de

De regio rond Marrakesh verkennen – van de hoogste bergpassen tot aan de kust. In minder dan een uur bereik je de mooiste bestemmingen vanuit Marrakesh.

Als je niet veel tijd hebt, raden wij je een uitstapje aan naar de Ourikavallei (► blz. 168): je bent keurig op tijd terug in je hotel in Marrakesh voor het diner.

In een of twee dagtochten bereik je de beroemdste passen van het Atlasgebergte: de Tizi N'Tichka (► blz. 166) leidt je langs indrukwekkende kasbah's (forten van leemsteen) naar Ouarzazate, de poort naar de Sahara. De avontuurlijke weg naar de Tizi n'Test (► blz. 164) vereist sterke zenuwen, maar het vredige en mooie landschap maakt de inspanning meer dan goed. De unieke bergwereld trekt ook wandelaars naar de Jebel Toubkal (► blz. 163).

Je kunt alle uitstapjes vanuit Marrakesh boeken, maar het is simpeler en leuker om een grote taxi te huren (► blz. 33). Bovendien is het meestal goedkoper om een reisje te reserveren zonder tussenpersoon.

Jebel Toubkal

Of je nu naar de top van de Jebel Toubkal wilt of in nationaal park Toubkal wilt wandelen, het dorp Imlil, 65 kilometer van Marrakesh, bij de Tizi n'Testpas, is het beste beginpunt.

DE TOUBKAL BEKLIMMEN

De beklimming van de Jebel Toubkal (4167 m) is een unieke ervaring. Breng eerst de nacht door in een van de hutten op de sneeuw-grens (3200 m) en beklim de volgende dag de top. Zorg ervoor dat iemand weet waar je bent en houd er rekening mee dat je misschien op goed weer moet wachten.

EVEN RUSTEN

De Kasbah du Toubkal (► blz. 23) is een perfecte plek voor een lunch voor of na een wandeling.

✉ wandelpaden beginnen in Imlil, 65 kilometer ten zuiden van Marrakesh

📍 Refuge Toubkal (🌐 www.refugedutoubkal.com) op de sneeuw-grens: ca. € 8 per bed per nacht, voor het avondeten moet je zelf zorgen. Of chiquer: Refuge Les Mouflons met tweepersoonskamers en halfpension (🌐 www.refugetoubkal.com).

Het Bureau des Guides de Montagne in het centrum van Imlil bemiddelt voor berggidsen met een goede kennis van vreemde talen.

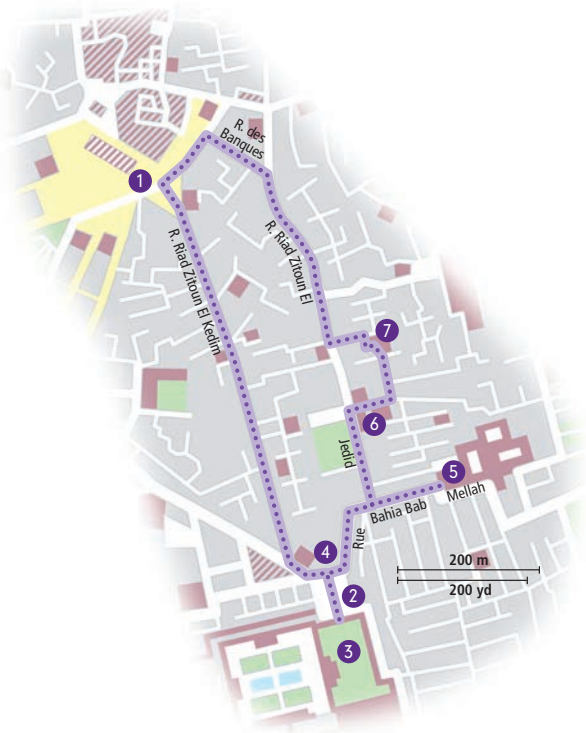
☎ 0524 48 56 26 🌐 www.bureaudesguidesimlil.com

👤 berggidsen: DH 300–500 per dag, een muil-dier kost rond DH 50 per dag

Een koninklijke wandeling

Tijdens deze wandeling verken je de koninklijke kasbahwijk ten zuiden van het Djemaa el Fna. Dit is vooral een historische wandeltocht, met een bezoek aan twee geweldige paleizen en twee interessante musea, maar er is ook alle gelegenheid om te winkelen of een kop koffie te drinken.

- 1-2 Loop vanaf het Djemaa el Fna (► blz. 44) de Rue Riad Zitoun el Kédim in, een voetgangersstraat met veel lederwinkels. Als je een grotere koffer zoekt om je aankopen mee naar huis te vervoeren, vind je die hier. Loop de straat helemaal uit naar de Place des Ferblantiers (► blz. 116), dé plek om traditionele lantaarns in alle soorten en maten te kopen.
- 2-3 Steek het mooie plein over en sla rechtsaf naar het indrukwekkende Palais El Badii (► blz. 105). Ooit was dit een schitterend paleis, maar nu is het een ruïne, waar ooievaars nestelen en de bijzondere minbar van de Koutoubiamoskee, de 'trap naar de hemel', wordt bewaard.
- 3-4 Loop terug naar de Place des Ferblantiers, waar tal van ateliers van ijzersmeders zijn, en kijk toe hoe de mannen aan het werk zijn. Vervolgens kun je muntthee of een snack bestellen bij de Kosybar (► blz. 117) of op een van de terrassen.
- 4-5 Verlaat de Place des Ferblantiers volgens dezelfde route als je gekomen bent, sla rechtsaf bij de hoofdstraat en ga verder over het 'trottoir' aan de rechterkant. Vlak voordat de weg naar rechts afbuigt, kun je afsnijden via de mellahmarkt (► blz. 112). Anders volg je de bocht naar rechts en steek je de weg over naar de ingang van de trengleister uit onze top 10, het Palais de la Bahia (► blz. 52).

MARRAKECH

- De **Top 10-selectie** van onbetwiste hoogtepunten
- De **beste hotspots**: van de mooiste musea tot de leukste pubs
- Verken de stad per wijk
- Met stadswandelingen en **insider tips**

Dwaal rond door de oude medina van Marrakech, kom op adem in een betoverende tuin of geniet van de spectaculaire uitzichten over het Atlasgebergte.

Deze Marokkaanse stad heeft een grote aantrekkingskracht en inspireert reizigers, kunstenaars en acteurs met haar geuren en kleuren en rijke geschiedenis.

NUR 512

9 789043 934589